REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.— Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURĬ de ANUNȚURĬ:
în Viena: la N. Dukes Nachf. Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik.
în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ maĭ dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-riĭ de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-riĭ de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-niĭ colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inuluĭ Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe treĭ lunĭ 6 coróne. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 18. Brașov, Vinerĭ 24 Ianuarie (6 Februarie). 1903.

Crisa venezuelană.

„Ar fi întristător déca procederea nóstră ar amenința bunele nóstre raporturĭ cu America, dér nu pot crede, că guvernul din Washington, care cunósce bine împrejurările, ne-ar lua-o în nume de rĕu. Dór' nicĭ o națiune n'a consimțit cu atâta sinceritate la doctrina luĭ Monroe, ca cea engleză!“

Cu aceste cuvinte și-a terminat directorul general al postelor englese, Austen Chamberlain, vorbirea sa despre procederea anglo germană față cu Venezuela, vorbire ținută în Birmingham. Este caracteristic, că pe când recunósce că în statele americane e mare nemulțumirea din causă, că Anglia a luat în unire cu Germania mĕsurĭ în contra guvernuluĭ venezuelan, care se făcuse culpabil de acte de violență în contra corăbiilor englese și a supușilor englesĭ, pe atuncĭ constată și faptul, că cooperarea cu Germania este cât se póte de nepopulară chiar și în Anglia.

Escitarea cea mare, ce s'a produs în sînul poporațiunei Americeĭ de nord contra Germanieĭ, a fost causată maĭ ales de acțiunea din urmă a Germanieĭ, a căreia vase de rĕsboiŭ au bombardat unul din orașele întărite venezuelane. Opiniunea publică înfluințată de „jingoism“, vede în atacul german o prea mare îndrăsnélă.

Ținĕnd sémă de agitarea cea mare a spiritelor, guvernul Statelor-Unite a început a face pregătirĭ de mobilisare formale. In arsenale se lucréză di și nópte, ér ministerul marineĭ negociéză cu Chile pentru cumpĕrarea unor corăbiĭ de rĕsboiŭ marĭ.

Se scie că guvernul Statelor-Unite a luat asupră-șĭ sĕ negocieze cu Anglia, Germania și Italia ca mijlocitor pentru Venezuela. Representantul guvernuluĭ american, Bowen, pare a-șĭ da tótă silința de a ajunge sĕ încheie un compromis mulțumitor cu puterile interesate, dér fără noroc.

E vorba, că în ce mod sĕ fie asigurate pretensiunile creditorilor englesĭ, germanĭ și italienĭ din veniturile Venezueleĭ. Bowen a propus la dorința presidentuluĭ Castro ca tóte națiunile, carĭ au pretensiunĭ bănescĭ față cu Venezuela, sĕ fie în unul și acelașĭ chip despăgubite. Cele treĭ puterĭ, carĭ au blocat Venezuela, reclamă însĕ ca creditoriĭ lor sĕ fie separat asigurațĭ și mulțumițĭ.

Până acum nu s'a putut stabili nicĭ o înțelegere în privința acésta, dér animositatea contra Germanieĭ e în crescere atât în America, cât și în Anglia.

Guvernul engles nu maĭ scie cum sĕ se apere contra acusațiunilor, că s'a unit în acésta cestiune cu Germania, ér publicul engles merge până a bănui pe Germanĭ, că ar avé de cuget a nimici raporturile actuale amicabile dintre Marea Britanie și America.

Interesantă este și atitudinea deosebită a Franciei, care reclamă nisce privilegiĭ vechĭ ale sale față cu Venezuela și în genere se arată fórte mult prevenitóre față cu Statele-Unite.

Incurcătura venezuelană este și ea un punct negru pe orizontul constelațiunilor politice din lumea vechie și cea nouă și este un semn, că viitorul pretutindenĭ e nesigur.

Din dieta ungară. In ședința dela 4 Februarie s'a dat cetire hotărîreĭ juriuluĭ în afacerea incompatibilitățiĭ luĭ Győrffy. Conform aceste hotărîrĭ Győrffy trebue sĕ declare în timp de 8 dile décă optéză pentru mandatul de deputat orĭ pentru postul incompatibil, ce-l are la banca de scomp. Sunt prenotate două interpelațiĭ. 1, A deputatuluĭ *Nessi* asupra regulăriĭ lefurilor funcționarilor și a luĭ *Marjay* asupra simplificăriĭ administrațieĭ. La desbaterea proiectelor militare ce s'a urmat în acea ședință, Edmund *Barta* dice, că desbaterea acésta are de scop a arăta cum tradéză partidul liberal drepturile națiuneĭ. Agricultorul este ținut din adins în dependență economică de Austria, cu scop ca Ungaria sĕ ajungă întâĭ cerșitóre apoi sclavă. O națiune economicesce ruinată nu e capabilă a-șĭ apĕra. Militarismul este dușmanul nostru de mórte, care strivesce totul. Respinge proiectul.

Proiectele militare in Austria. In comisiunea pentru apĕrarea țeriĭ, deputatul Dr. *Lang* cere aducerea în consonanță a emblemelor armateĭ cu dreptul public al Boemieĭ, introducerea serviciuluĭ de 2 anĭ și reformarea coduluĭ penal militar. *Schicker* protestéză atât contra pretensiunilor formulate de Cehĭ, cât și contra celor formulate de Maghiarĭ și susține unitatea armateĭ. — Ministrul *Welsersheimb* luând cuvêntul a rĕspuns la tóte obiecțiunile aduse în cursul desbateriĭ și a declarat, că sprijinesce propunerea luĭ *Popovski*, care cerea ca reserviștiĭ suplimentarĭ sĕ nu fie chemațĭ sub arme. Ministrul a declarat, că toțĭ aceĭ reserviștĭ suplimentarĭ chemațĭ în speranța votăriĭ acestuĭ paragraf, au fost din nou concediațĭ. Incât pentru reforma coduluĭ militar, acésta se află în studiu și se speră, că în curênd ceĭ doĭ ministri aĭ justițieĭ vor cădé de acord asupra eĭ. Sarcinile militare nu e speranță sĕ pótă fi reduse, deóre-ce tóte puterile ișĭ măresc forțele militare. Chestia serviciuluĭ de doĭ anĭ este complicată.

O nouă cucerire de patrie.

Domnul Dr. Petru Dobránsky scrie sub titlul de maĭ sus în „Budapesti Hirlap“ un important articol, din care reproducem următórele:

„Ungaria a fost timp de o miie de anĭ a Ungurilor. In patria acésta chiar și pe timpul cuceririĭ turcescĭ proprietatea pămêntuluĭ era a Ungurilor. Acum sĕ aruncăm o privire și sĕ vedem, a cuĭ e Ungaria? Cine sunt acuma proprietarĭ și stăpânĭ pe pămêntul unguresc?

Acestea sunt chestiunĭ vitale de carĭ trebue sĕ ne ocupăm în aceste timpurĭ, când poporul nostru muncitor emigréză pe an cu sutele de miĭ, ér pămêntul strĕbun se clatină sub piciórele nóstre.

Décă luăm în considerare de astă-dată numaĭ pămêntul arător (fără pădurĭ și pășunĭ), vedem că avem proprietățĭ mĕrunțele de la 0—5 jughere în numĕr de 1,459.893 cu teritoriu de 1,467.533 hectare, proprietățĭ micĭ 5—100 jughere 1,311.218 în hectare 11,574.860. Proprietățĭ mijlocie 100—1000 j. c. 20.797 în hectare: 3,899.401, ér proprietățĭ marĭ de peste 1000 jughere avem 3.977 cu un teritoriu de 7,451.640 hectare. Cu alte cuvinte suma proprietăților ungurescĭ este de 2,795,885 cu 23,893.434 hectare. Va se dică din cele aprópe 20 mil. de locuitorĭ 2,795.885 ómenĭ au proprietate de pămênt, ér 16,904.115 ómenĭ n'au proprietate de pămênt. Deșĭ între proprietariĭ noștri sunt și mulțĭ necăsătorițĭ, sĕ presupunem că toțĭ proprietariĭ sunt căsătorițĭ și cu familia și că fiecare familie de proprietar constă din câte 4 membri: bărbat, nevastă și doĭ copiĭ. Rĕmân 8,516.470 ómenĭ, carĭ n'au nicĭ eĭ, nicĭ părințiĭ lor proprietate de pămênt.

Intrebarea este: Din ce trăiesc aceste opt milióne de ómenĭ, când nicĭ miliónele numĕrate între proprietarĭ nu trăesc tóte esclusiv din moșia lor, ci pe lângă agricultură maĭ au și diferite funcțiunĭ în biserică, la comitat, comună, institute financiare, întreprinderĭ etc.

Numĕrul acelora, carĭ sunt în armată, comerciu, industrie etc. îl putem taxa la $1\frac{1}{2}$ milion.

Scădîndu-ĭ și pe aceștia, tot maĭ rĕmân 7,016.460 ómenĭ în carĭ trebue sĕ le căutăm isvórele din carĭ trăiesc. Pânea acestor șépte milióne este slujba, munca în biurourĭ, la întreprinderĭ, comerciŭ etc. In numĕrul acestora se cuprind odăiașiĭ, servitoriĭ, rîndașiĭ, lucrătoriĭ cu diua și massele marĭ ale lucrătorilor agricolĭ, carĭ fac la olaltă un milion, două sute, patru-decĭ și două de miĭ suflete. In țera nóstră

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Petru Pavel Aron.

Intêmpinarea uneĭ nedrepte aprecierĭ istorice despre acest Episcop.

Ceĭ maĭ însemnațĭ conducĕtorĭ aĭ bisericeĭ și poporuluĭ român din Transilvania în veacul al 18-lea au fost Inocențiu Micul, numit Klein, și următorul sĕu Petru Pavel Aron. Prin marile lor însușirĭ sufletescĭ, aceștĭ doĭ episcopĭ s'au completat óre-cum unul prin altul și numaĭ împreună au putut pune temelia cultureĭ Românilor prin școlĭ și prin ea a regenerațiuniĭ și emancipăriĭ naționale. Acésta se putea vedé și din puținele cunoscințe istorice, carĭ le aveam despre acel timp înainte de importantele opere ale părintelui canonic Dr. Augustin Bunea. D-sa prin istoria despre Inocențiu Klein și Petru Pavel Aron, ne-a făcut cunoscută cu de-amĕruntul starea Românilor de sub păstorirea acestor doĭ Episcopĭ, și a pus într'o lumină deplină și neîndoiósă caracterele lor de-o mărime antică.

O asemenea lucrare era de mult dorită, maĭ ales pentru P. Pavel Aron. Klein, grație activitățiĭ sale politice, a fost tot-déuna adorat de Românĭ ca un martir cădut în luptă pentru drepturile poporuluĭ.

Numele luĭ Aron însĕ, tocmaĭ pentru-că apucase o cale, în parte deosebită de a predecesoruluĭ, dér care ducea la aceeașĭ țintă, a rĕmas în mintea unora micșorat prin intrigile țesute în contra luĭ; așa că sórtea părea că nicĭ după un secol și jumĕtate nu încetase de a persecuta pe acest om mare și sfânt preot, care n'a trăit de cât pentru binele poporuluĭ sĕu.

După ce dușmaniĭ sĕĭ și aĭ Românilor reușiră a-ĭ înstreina pe un scurt timp inimile celor maĭ scumpĭ aĭ sĕĭ, se aflau și astădĭ ómenĭ erudițĭ, ca d. e. E. Hurmuzachi, în Fragmente istorice v. II,' carĭ îl acusă, că ar fi complotat cu Iesuițiĭ în contra luĭ Klein și ar fi contribuit la căderea luĭ pentru a-ĭ lua locul.

Scrierea părinteluĭ canonic Bunea arată adĭ lămurit nevinovăția luĭ P. P. Aron și marea luĭ însemnătate istorică. Cu tóte acestea, lucru de mirare! tocmaĭ în o dare de sémă plină de laude asupra aceste scrierĭ, publicată în „Convorbirĭ literare“ nr. 10 de la 1 Octomvrie 1902, un tînĕr profesor de istorie, a căruĭ erudițiune și estra-ordinare calitățĭ și activitate ne promit un mare istoric, află că „Aron, care a păstorit o turmă, ce-ĭ tot fugea de sub cârjă, de la 1751 la 1764, nu e mare personalitate, nicĭ o frumósă memorie, nicĭ o figură dramatică, precum în tustrele a fost Klein, purtătorul de stég, cădut în mijlocul dușmanilor, în carĭ cutezase a străbate. Un cinstit călugăr... N'a stat în scaunul sĕu de cât pentru a înălța rugăciunĭ, a înfrunta prigonirile, a rĕspândi facerile de bine. — Dér un om deosebit n'a fost“.

„Nu numaĭ atât; — continuă d. N. Iorga — „Când el a fost înălțat la episcopie, drumul sĕu a trecut peste predecesorul sĕu învins și pe suferințele nemeritate ale acestuia i-s'a întemeiat tronul.... Pentru-ca apariția luĭ Petru Aron sĕ pótă fi salutată cu bucurie, ar trebui nu schimbărĭ de amĕnunte în relațiunile de rivalitate între el și Klein, ci neexistența, dispariția acestuia, pe lângă care, fiind cum era, Aron trebuia sĕ se înfățișeze și mic și nedrept“.

Om „nedrept“ episcopul Aron? Și cătră cine? Cătră Klein, pe care-l venera pentru faptele și calitățile sale, și care, după ce Aron s'a întors de la studiĭ din Roma în 1743, îl ținea în Blașiŭ lângă sine ca pe omul sĕu de încredere; ér în 1744 îl luase cu sine la Viena, ca sĕ-ĭ fie de ajutor prin cunoscințele sale în procesul ce i-se deschisese?! Pentru-că nu ca vicar l'a însoțit la Viena, ci ca simplu particular, ca amic și preot capabil. Vicar era atuncĭ Nicolau Pop din Biia. Numaĭ după mórtea acestuia a fost numit Aron vicar episcopesc în 1745 de cătră Klein, pe când acesta era în Roma. Acest fapt arată încrederea ce avea în el și bunele lor relațiunĭ.

„Relațiunĭ de rivalitate între Aron și Klein?“ — Dér atuncĭ Aron n'a fost omul cu suflet sfânt și amicul intim al luĭ Klein, cum se vede din relațiunile lor și înainte și după 1747, până la mórtea luĭ Aron. Atuncĭ acesta n'a fost decât un egoist, cum îl numesce într'un loc Hurmuzachi, care-l cunósce așa de puțin,

sĕracă în industrie şi comerciu din populaţia acésta de peste şépte milióne de servitorĭ şi lucrătorĭ, cei ce câştigă pânea îşĭ au isvorul lor de traiŭ în agricultură, în pământ.

Décă scădem din cele aprópe douĕdecĭ de milióne, numĕrul soldaţilor şi al acelora, carĭ îşĭ câştigă subsistenţa prin inteligenţă, ca industriaşĭ, comercianţĭ etc. şi al căror numĕr nu întrece cifra de $1\frac{1}{2}$ milion, rĕmân 18 milióne, carĭ trăiesc din pământ.

Étă de ce naţiunea acésta este agrară. Agrară, fiind-că trăiesce din agru, nu însĕ fiind-că ar fi duşmană industriei şi comerciului. Căcĭ cel din urmă agricultor încă scie, că décă nu e móra, care sĕ-i macine şi nu e comerciantul, care sĕ-i dea banĭ pe producte, atuncĭ munca lui în bună parte este perdută.

Intrebăm acum a cui este Ungaria? A cui e orĭ ce ţéră: A aceluia, a căruia e pământul şi poporul. Pământul Ungariei este a 2,795.885 de proprietarĭ.

Va sĕ dică ţéra acésta, respective pământul ei este a acelor 2,795.885 de proprietarĭ şi a familiilor lor.

Dér óre aceste pământurĭ sunt ale proprietarilor lor? Óre câte moşii fără sarcinĭ sunt în patria nóstră? Acésta se póte vedé la cărţile funduare unde putem afla, că pe moşiile nóstre sunt miliarde de datorii. Şi afară de datoriile întabulate mai sunt poliţele şi alte datorii, carl îl apasă pe proprietar până la pământ.

Cine sunt creditorii? — Institutele de credit şi economii, ér prin acestea capitaliştii strĕinĭ, carĭ ne cumpĕră hipotecile.

Afară de creditorii aceştia streinĭ, mai sunt numĕroşĭ streinĭ de aceia, carĭ singurĭ au proprietăţĭ întinse în patria nóstra. Moşia străbună a Racoţescilor este proprietatea principelui Windischgrätz. Ceea ce a ajuns din pământul ţĕrii în mânile proprietarilor strĕinĭ, nu mai este pământul Ungariei. Stăpânul acelui pământ este strein, amploiaţii, servitorii — streinĭ, venitele se duc în ţéră streină. Cu creditul şi cu dreptul de proprietate, pământul maghiar are atâţia stăpânĭ streinĭ, încât pământul Ungariei uumai de jumĕtate este al nostru. Dér nu numai pământul ţĕrii, ci şi poporul este în mânile strĕinilor, îndatorat la creditorĭ streinĭ, agricultorii ungurĭ fac agricultură pentru creditorii lor streinĭ, lucrătorii lucréză tot pentru creditorii streinĭ. Statul, guvernul, justiţia nu sunt, decât executorii creditorilor strĕinĭ.

Ungaria aceea, pe care puterea strĕină nu a putut'o cuceri cu arma, ni-o cuceresce acuma armata capitaliştilor strĕinĭ.

A cui este Ungaria?

Datoria statului ungar este de 4614 milióne coróne şi adăogând la acésta suma anuală de 60 milióne luată asupra nóstră la 1867, datoria totală a statului se apropie de 6 miliarde.

Datoriile proprietarilor de asemenea se urcă la miliarde.

Şi datoriile cresc mereu. An de an se urcă datoriile cu câte 200 milióne. După căderea materială urméză decadenţa morală. Din curţile vechĭ piere morala unguréscă. Virtuţile familiare se duc pe copcă. Veneticul nu e ca Ungurul de de mult. Ungaria nouă e cimiteriul Ungariei vechĭ. Nu mai există adoraţia veche a pământului. Pământul dobêndit la licitaţie nu e sanctuar veneticului, nu îi este patrie, unde sĕ trăiéscă şi sĕ móră, ci este un obiect de comerciŭ, marfă mobilă, astădĭ e a mea, mâne a ta, cine dă mai mult pe ea.

Autorul articolului după ce a făcut tabloul acesta trist economic reclamă ajutor grabnic pentru îndreptarea stărei economice a ţĕrii prin împrumuturĭ eftine, prin înfiinţarea de credite agricole, carĭ în România s'au înfiinţat încă pe la 1883, în Belgia la 1884, Italia 1887, Franţa şi Portugalia 1890.

In privinţa acésta trebue sĕ intervină statul, cum a intervenit Prusia la 1902.

Pământul trebue liberat de sarcinĭ şi trebue organisate creditele agricole.

Campania contra institutelor financiare românescĭ devine din ce în ce mai violentă în pressa şovinistă. Sucursala din Cluşiŭ a unui mare institut financiar din Budapesta, avênd slabă clientelă, a primit ordin sĕ nu plătéscă, decât $3\frac{1}{2}\%$ pentru depunerile mai marĭ. — Cine e de vină la asta? Foile şoviniste spun, că nimenĭ altul, decât „Albina" şi institutele de credit şi economii valahe şi săsescĭ şi atrage atenţiunea guvernului asupra acestor „primejdióse" institute, carĭ ar da câte $4\frac{1}{2}$—5%, numai spre a-şĭ câştiga clientelă pentru programul lor naţionalist...

Cercul electoral din Ceica d'abia a devenit vacant prin mórtea lui Făşie şi deja are doi aspiranţĭ. Unul este — după „P. L." — Dr. *Dési*, ér al doilea este vicariul episcopesc din Oradea Vasile *Mangra*. Acest din urmă — dice „P. L." — încă nu s'a decis, décă va primi séu nu candidatura, décă însĕ o va primi, „a declarat, că va candida cu program „patriotic" pur liberal".

Interpelare în cestiunea limbei. Am raportat într'unul din numerile trecute ai foiei nóstre despre importanta interpelare ce s'a făcut în congregaţia comitatului Arad de la 26 Ianuarie n. anul curent din partea advocatului Mihail *Veliciu* în favorul dreptului limbei române. Spre întregire mai dăm adĭ câte-va amĕnunte precum şi textul verbal al punctelor interpelaţiei amintite.

D-l Veliciu a dovedit înainte de tóte că pe basa legii naţionalităţilor congregaţia comitatului Arad a fost decis unanim în şedinţa sa de la 11 Ianuarie 1869 că protocólele adunărilor generale ale representanţei comitatense sĕ fie purtate şi în limba română. Apoi a constatat, că cu timpul hotărîrea acésta n'a mai fost de loc respectată, aşa că protocólele adunărilor comitatense s'au luat numai în limba maghiară, ignorându-se cu totul dreptul limbei protocolare române.

Din causa acésta d-l Veliciu a adresat vice-şpanului următórele întrebărĭ:

1) Are d-l vice-comite scire, că congregaţiunea comitatensă în şedinţa sa ţinută la 11 Ianuarie 1869 a decis cu unanimitate, ca protocólele congregaţiunilor comitatense pe viitor sĕ se ducă şi verifice şi în limba română?

2) Adevĕrat este, că în mânia legii şi a hotărîrii de mai sus protocólele despre congregaţiile comitatense, aicĭ la noi în Arad, nu se duc şi în limba română.

3) Décă e adevĕrat, cu ce se justifică acéstă întrelăsare pĕcătósă şi nerespectare a usului şi a legii?

4) Are d-l vice-comite de gând sĕ dispună ca în viitor, începênd cu diua de adĭ, tóte protocólele congregaţiunilor comitatului sĕ se ducă şi verifice şi în limba română?

Se scie că vice-şpanul *Dalnoky Nagy* Lajos a dat un rĕspuns fórte brusc dicênd că legea naţionalităţilor *nu se póte esecuta* şi că d-l Veliciu i-a replicat, că de dragul şovinismului Românii nu se vor lăpĕda de limba şi de fiinţa lor etnică, că ţéra acésta poliglotă a fost şi poliglotă va rămâné şi că prin urmare nu póte lua la cunoscinţă rĕspunsul vice-şpanului ca de obiceiŭ.

Foile şoviniste maghiare din Arad şi de pretutindenĭ strigă şi ţipă, ca de obiceiŭ, contra interpelantului şi comembrilor sĕi românĭ, carĭ l'au spriginit presentându-se în numĕr mare la adunare.

Atacurile vehemente ale foilor şoviniste din acest incident trebue sĕ întăréscă numai pe Românii din comitatul Aradului în hotărîrea lor de a apĕra dreptul limbei române şi a nu suferi sĕ mai fie escamotat.

SCIRILE DILEI.

— 23 Ianuarie v

„Magyar Szó" şi advocaţii românĭ din Deva. Organul lui Banffy şi al jupânului Pályi (Gutman) crede că cine scie ce act grozav de patriotism face, când publică în *cadru negru* numele advocaţilor din Deva, Orăştie şi Haţeg, carĭ au protestat în potriva cunoscutului conclus al camerei din Arad. O dovadă de prost gust şi de cinism este acésta din partea lui „M. Szó" şi nimic alta.

Dar generos pentru biserică. Parochul Nicolae Suciu din Balomir, tractul Orăştiei, a donat sf. bisericĭ gr. or. din acéstă comună, casa precum şi tótă averea sa nemişcătóre, în preţ de 2000 coróne. Afară de acéstă binefacere a dăruit 2000 coróne — asiguraţiune de viéţă — pentrn formarea unei fundaţiunĭ, cu scop de a se ajutoura din ea tinerii din comună, carĭ studiéză. Literile fundaţionale se vor trimite Prea Veneratului Consistor, ca for supraveghetor al acestor donaţiunĭ marinimóse.

Noua gardă ungurésca de trabanţĭ. Se scrie din Budapesta: Ministrul-preşedinte a anunţat în comisiunea financiară la proiectul urcării listei civile, înfiinţarea unei garde unguresci de trabanţĭ. Ea va consta din 62 persóne şi anume 40 gardiştĭ şi 22 persóne, carĭ vor face alte servicii în gardă. Şeful gardei va fi un general ungar. Primul locotenent de gardă va avé rangul unui ofiţer superior de la maior în sus până la colonel, ér vagmistrul gardei va avé de asemenea rangul de ofiţer. Garda acésta va face serviciul în palatul din Buda, care în curênd se va termina şi îşĭ va avé garnisóna permanentă in Budapesta. Garda de arcierĭ şi garda ungurésca înfiinţată de Maria Teresia îşĭ va menţine tóte funcţiunile de până acuma şi va face serviciile la tóte ocasiunile mai solemne atât în Viena, cât şi în Budapesta. Garda de trabanţĭ ungurésca care se înfiinţază acuma va fi paritetică cu garda de trabanţĭ austriacă, ai cărei membrii de acum înainte nu vor face serviciu pe teritoriul Ungariei. Comunicatul ministrului preşedinte este considerat ca un nou succes maghiar.

O „horă" nouă. „Deşteptarea" vestesce că balul societăţii „Junimea" din Cernăuţĭ va avé o sensaţie musicală, datorită compositorului Dr. *Gr. cav. Pantasi*, anume o horă naţională, al cărei motiv e dragostea de ţéră. Despre acéstă horă diarul uumit dice: Prin musică sunt simbolisate în ritm şi melodie peripeţiile iubirii de ţéră în nuanţele ei atât de simple, sincere şi atrăgĕtóre. Hora se va esecuta mai înţâiŭ concertando, urmând apoi dansul. Musica are cu desĕvêrşire caracterul melodiei poporale, fără sĕ plagieze.

Rĕscóla din judeţul Suceava Ţĕranii din cătunul Conţescĭ, comuna Paşcanĭ, judeţul Suceava, s'au rĕsculat în contra perceptorilor, carĭ au încercat sĕ esecute pe sătenii ce erau datorĭ statului. Perceptorii vĕdêndu-se ameninţaţĭ, au părăsit localitatea. Autorităţile au plecat imediat la faţa locului pentru a restabili ordinea. S'a făcut mai multe arestărĭ.

Prietinie anglo-maghiară. Proprietarul engles W. H. Shrubsole a visitat mai anii trecuţĭ Ungaria şi Transilvania, unde i-s'a făcut din partea Maghiarilor o primire căldurósă. Spre a-şĭ arăta recunos-

---

încât îl numesce „nepotul" lui Klein, confundându-l, se vede, cu Samuel Micul. Atuncĭ tótă viéţa evangelică a acestui „binefăcĕtor" n'a fost decât ipocrisie.

Motivul neînţelegerii ivite în 1747 între Aron şi Klein a fost tocmai purtarea corectă a lui Aron şi temerea lui de a nu compromite, prin acte revoluţionare, şi interesele bisericei şi ale episcopului sĕu, Klein, despre care tot se spera, că i-se va da voie sĕ revină în ţéră şi sĕ-şĭ ocupe érăşĭ scaunul.

Klein, adecă, vĕdênd piedecile ce i-le făcea curtea aulică transilvană de a se reîntórce, vĕdênd în fine, că însuşĭ pontificele, care înzadar încercase a îndupleca pe Impĕrătésa în favórea lui, îi propunea acum sĕ abdică de la episcopie, în schimbul unei pensiunĭ, Klein se hotărî la o mĕsură estremă. Convins că tot rĕul îi vine de la Iesuiţĭ, în 10 Septemvrie 1746 ordonà vicariului sĕu Aron, sĕ escludă pe teologul iesuit de la guvernarea diecesei. Ér în 12 Noemvrie 1746 formulà un decret de excomunicare în contra teologului şi-l trimise vicarului Aron, poruncindu-i sĕ-l publice în sinod şi întregului cler şi popor român, ér pe teolog sĕ-l alunge din reşedinţa episcopéscă.

Teologul era numit de împĕrătésa în virtutea diplomei lui Carol VI din 1738. Afară de aceea teologul, ca călugăr catolic, era sub jurisdicţiunea Papei, nu a episcopului greco-unit. Prin urmare decretul de excomunicare în contra teologului şi ordinul de a-l esclude de la administrarea diecesei era un act de resvrĕtire, atât în contra curţii imperiale cât şi în contra canónelor.

In acéstă situaţiune critică, Aron cerù sfat de la nunţiul apostolic, representantul Papei, de la Viena, care-l sfătui ca deocamdată sĕ amâne publicarea decretului. Ér în urma raportului ce făcù despre acest cas la Roma, primi de acolo instrucţiunĭ sĕ comunice vicarului Aron, ca de aci înainte sĕ nu mai esecute astfel de poruncĭ ale Episcopului.

Intr'aceea curtea imperială numì în locul teologului afurisit de Klein pe un altul E. Pallovics. Acum Klein scrise, nu lui Aron, ci protopopului din Blaşiŭ I. Săcădate, ca împreună cu alt protopop sĕ mérgă la Pallovics şi sĕ-l facă atent, că fără scirea şi aprobarea Episcopului nu-i este iertat a întra în diecesă, nicĭ a se instala în curtea episcopéscă, nicĭ a lua parte la administraţiune séu a primi salar din veniturile episcopiei. Şi totdeodată trimite şi în contra acestuia decret de excomunicare. Vicariul, din aceleaşĭ motive, ca şi mai 'nainte, nu publică decretul de afurisenie în contra noului teolog; şi însciinţéză despre acésta atât pe Klein, cât şi congregaţiunea de Propaganda fide din Roma şi pe nunţiul pontifical din Viena.

După acésta în 25 August 1747, Klein numesce vicar în locul lui Aron pe Nicolau Pop, protopopul Balomirului, care pe urmă a trecut în Muntenia şi a trăit ca egumen la mănăstirea Curţii de Argeş. Ér pe Aron îl afurisesce şi îl dă în judecata sinodului, ordonând clerului întreg sĕ nu mai comunice cu el, sĕ nu priméscă nicĭ un Jesuit în diecesă, evitând cu ei orĭ-ce comunicaţiune.

Acest conflict a îndemnat pe istoricul Samuel Micul, sĕ scrie, că Aron s'a unit cu Jesuiţii în contra episcopului. Şi acéstă aserţiune fără temeiŭ a repetat-o pe urmă Hurmuzachi, şi vedem acum că o ia ca bună şi d-l Iorga.

Dér acésta era o greşélă a lui Klein cum a recunoscut-o el însuşĭ, când i-s'a spus, că Aron era acum vicar apostolic numit de însuşĭ pontificele din Roma, care de la unire încóce era tribunalul suprem al bisericei unite. Atuncĭ Klein revocà decretul de excomunicare în contra lui Aron în Maiŭ 1748; şi decĭ n'a fost trebuinţă sĕ fie delegat de afurisenie de către Papa în 1753, cum scrie Samuel Micul.

D-l Bogdan Duică, în studiul sĕu despre procesul lui Klein, dice că în protocolul conferenţei ministeriale din Viena, de la 25 Sept. 1744, se arată că şi *clerul unit*, adecă o parte din el, ar fi pârît pe Klein, şi din aceste cuvinte scóte un argument în contra lui Aron, că el ca cine ştie cine, ar fi fost acest „cler unit". D-l canonic A. Bunea, în scrierea sa despre „Episcopul Ioan Inocenţiu Klein", p. 167-169, s. a. dovedesce netemeinicia acestui argument şi în genere a părerii, că Aron ar fi putut acusa pe Klein.

După abdicerea lui Klein şi alegerea lui Aron ca episcop în 1750 par a se fi

cința Shrubsole ține acum o serie de conferențe asupra Ungariei. In aceste conferențe vorbesce elogios despre ospitalitatea maghiară. După cum se vede dintr'o scrisóre adresată unui diar din Budapesta, Shrubsole nu e mulțumit de loc cu resultatele practice ce le-a ajuns până acuma prin conferențele sale. El promite însĕ, că și pe viitor va fi un neobosit protagonist al prietiniei Anglo-maghiare.

„Sfântul George“ în fir de aur și argint. Alăturea cu bustul prințului Carol, lucrat de d-șóra Maria Drăghicescu, atracția esposiției artistice de la Ateneu, în Bucurescĭ, o face tabloul espus de *Radu I. Pop*, represântând pe sf. George călare, lucrat în relief în fir de aur și argint veritabil. Tabloul fusese destinat pentru esposiția din Paris, dér nu a putut fi terminat la timp. E lucrat în atelierul d-lui Radu I. Pop, după arangiamentul și sub supraveghiarea d-lui Pop și au trebuit trei anĭ de muncă subtilă și migălósă, până a putut fi terminat.

Societatea pentru încurajarea rassei cailor în țéră. (Jokey-club) Din darea de sémă se constată, că Societatea a distribuit în anul 1902, ca premiurĭ în alergărĭ, suma de 146,575, inferióră cu vre-o 9000 de lei la suma din anul precedent. Cu tótă acéstă scădere, probabil numai trecĕtóre, se constată o crescere cu totul surprindĕtóre în numĕrul cailor de pur sânge născuțĭ în țéră séu importațĭ. Astfel au fost înscrișĭ în 1902 *50 mânzĭ de pur sânge*, născuțĭ în acel an, și *15 armăsarĭ și epe* adulțĭ importațĭ. Printre aceștia Solon, câștigător în Franța a unei sume de 90,000 lei, armăsar de mare valóre, apoi *Bristol*, care are și dênsul stofa unui reproducĕtor pentru mai târdiu. Acésta dovedesce, dice „Cron.“, că sunt în țéră proprietarĭ, carĭ nu cer decât sĕ-șĭ impună sacrificii, dér statul n'ar trebui sĕ fie așa de indiferent față cu societatea.

Negustor de vinurĭ escroc. Marele negustor de vinurĭ Moritz Steinberger, care fugise din Ungaria, lăsând datorii enorme, a fost arestat în New-York. Consulul austro-ungar din acel oraș a luat mĕsurile necesare, pentru ca jupânul Steinberger sĕ fie estradat.

Patronii și lucrătorii meseriașĭ de încălțăminte din Bucurescĭ, precum și curelarii și șelarii românĭ și de diferite națiunĭ din Bucurescĭ, șĭ-au constituit corporația conform legei meseriilor, în 19 Ian. v. sub înalta protecțiune a Maj. Sale Regelui. Ei dela întrunirea lor au adresat Regelui o telegramă, aducêndu-i omagiu de recunoscință și profund devotament, și urându-i Lui și întregei familii regale, sĕ trăiască anĭ mulțĭ, ca sub a Lor protecție „scumpa patrie sĕ-șĭ pótă vedé visul ei de aur.“

Bancnote de 10 coróne falsificate. Procurorul din T.-Mureșului, în urma unor denunțărĭ anonime, a descoperit o bandă de falsificătorĭ cu sediul în S.-Sângeorgiu. Se dice, că printre membrii bandei ar fi mai mulțĭ proprietarĭ.

Dela Monte-Carlo. Doi domnĭ elegant îmbrăcațĭ au întrat în prăvălia bijutierului Bronfort din Monte-Carlo, și au cerut sĕ li-le arate brilante, ținĕnd de vorbă pe bijutier într'un colț al prăvăliei. In vremea acésta complicii lor jefuiau vitrina, la spatele negustorului. Dênșii au furat bijuterii în valóre de trei sute de mii de francĭ. Hoții n'au fost prinșĭ și nu s'a dat de urma lor. — Americanul Kelly, după ce câștigase sume enorme de banĭ la ruletă, a fost otrăvit de o cocotă care i-a luat banii.

Manifestație social democrată în Viena. Partidul social democrat din Viena a arangiat în diua de 4 Februarie meetingul de protestare contra proiectelor militare.

Scirĭ locale.

Un moșnég călcat de caii unui birjar. Erĭ după amédĭ două dame se plimbau cu sania prin strada lungă. Tocmai atuncĭ trecea moșneagul Gheorghe Sêrbu pe stradă și nebăgând de sémă nu s'a putut feri, așa că a ajuns între piciórele cailor, suferind grave lesiunĭ. Sêrbu șĭ-a perdut conscienţa și în starea acésta a fost transportat la spitalul civil, unde a și murit peste câteva ciasurĭ.

Spargerĭ în Scheiŭ. In nóptea de 3 spre 4 Februarie pe la miedul nopții nevasta măcelarului Chiroiu audi sgomot în odaia dinspre stradă. Chiroiu a întrat în odaie și cu mirare a vĕdut acolo un om strein, care scotocea într'un dulap. Prins în flagrant, hoțul și-a lăsat prada și a sărit pe feréstră. — O a doua spargere s'a făcut în casa Elenei Benchea, care actualmente se află în România. Aicĭ se crede, că spărgĕtorul a dat de pradă bogată, deórece se dice, că Elena Benchea are banĭ și juvaerurĭ. — Poliția urmăresce pe făptuitorĭ.

Accident într'o fabrică de postav. Lucrătorul G. *Kellner* din fabrica de postav a lui Scherg în Blumena umblând la mașină, i-s'a prins mâneca și trăgĕndu-i și mâna sub cilindru, i-a strivit tot brațul. Brațul nenorocitului lucrător a fost amputat la spitalul civil.

---

reînoit bunele relațiunĭ între ei pentru că însuși Samuel Micul ne spune, că unchiul sĕu adeseorĭ pomenia în rugăciunile sale pe Aron, numindu-l „fratele sĕu episcopul Aron“. Și d-l Iosif Șt. Suluț ne spune în o „lacrimă fierbinte“, după acte aflate în familia sa, că Aron și ca episcop ținea corespondență cu Klein și în 1763 avea de gând sĕ mérgă în persónă la Roma, ca sĕ se înțelégă cu el și sĕ-i comunice planul sĕu de a lucra pentru redeșteptarea națiunei prin sciință și cultură.

„Când s'a înălțat la episcopie. drumul sĕu a trecut peste predecesorul sĕu învins....“ dice d-l Iorga. Ce însemnéză aceste vorbe însemnătóre? Lucrat-a Aron sĕ surpe pe episcopul sĕu, ca sĕ-i iee locul? Dér Klein în urma unei eroice stăruințe de a-șĭ păstra scaunul, chiar prin acte revoluționare, a fost silit sĕ abdică în 1751. Scaunul rĕmăsese vacant. Și împărătésa voia sĕ numéscă la Blașiŭ pe un strĕin, pe episcopul rutean din Muncaciu. Clerul însĕ a avut prevederea de a nu da nicĭ un vot ruteanului, la alegerea celor trei candidațĭ de episcop, între carĭ era și Aron cu cele mai multe voturĭ.

In asemenĭ împrejurărĭ a nu primi episcopia ar fi fost o greșélă enormă și o lipsă de la datorie.

„A păstorit o turmă ce-i tot scăpa de sub cârje“. Greșélă, rea voință, séu cum trebue sĕ considerăm, asemenĭ vorbe dise în dispreț despre Aron, fără a ține sémă de greutățile cu carĭ avea de a se lupta acest episcop, ca sĕ împiedece fatala desbinare a Românilor în două tabere inimice?

Nemulțămirea și rĕsvrĕtirile poporului de sub păstorirea lui Aron erau motivate nu de nevrednicia lui, ci de realisarea condițiunilor politice și sociale ale unirii, și erau nutrite de strĕinĭ și sprijinite chiar de curtea ruséscă. Este un merit al acestui episcop, décă în acele grele înprejurărĭ prin zelul și spiritul sĕu cumpănit, a putut rămâné stăpân măcar pe o parte din terenul bisericei române unde se póte începe și continua prin cultură opera de regenerare, plănuită de predecesorul sĕu.

(Va urma). *M. Strĕjanu.*

Lecții din limba francesă dă o profesóră diplomată de origine francesă, atât din gramatică, cât și din literatură și conversațiune, cu prețul fórte eftin de 1 coróna pe o óră, atât în locuința respectivului, cât și acasă la D-sa. Detailii în Villa Kertsch, la camera Nr. 12.

Principesa de coróna a Saxoniei.

După-cum se anunță din Dresda, principesa de coróna șĭ-a retras acțiunea de divorț.

In urma împrejurării, că Giron petrece în Mentone, regele Saxoniei, care avea de gând sĕ mérgă la Mentone, șĭ-a schimbat acest plan. După-cum se svonesce în cercurile Curții, regele Gheorghe îșĭ va alege ca loc de petrecere pentru primăvară orĭ Abbazia orĭ Cannes.

Diarele italiene adusese scirea, că în Mentone s'ar fi făcut demonstrațiunĭ contra lui Giron și a principesei de coróna a Saxoniei. Scirea acésta se desminte din isvor autorisat. După-cum se svonesce, părechea amorósă aștéptă acordarea unui „salvus conductus“, spre a puté merge la Salzburg. In Mentone nu vor rĕmâné, de cât până la sfîrșitul lunei Februarie.

Am amintit despre scrisórea energică, pe care a trimis'o princesa Luisa tatălui sĕu. Casul princesei nu este prevĕdut în regulamentul Curții austriace. In codul civil al imperiului german este prevĕdut, că în cas de divorț, femeia care din propria sa vină se desparte de pat și masă, póte sĕ-șĭ reia numele familiar. De óre-ce însĕ în urma hotărîrei împĕratului, fosta Archiducesă nu mai are nume familiar, i-s'a dat libertatea de a-șĭ alege un nume óre-care, ceea-ce Luisa de Toscana refusă categoric.

La o oposiție atât de energică din partea prințesei nimenĭ nu se aștepta și acuma vor căuta a suplini lacuna regulamentului Curții printr'un compromis.

Fraudele dela ministeriul de finance român.

Afară de Parisianu și Demetrescu, triștii eroi ai fraudelor comise la ministeriul de finance român, se svonise, că ar fi implicațĭ și alțĭ funcționarĭ. Unul din cei bănuițĭ, Măcărescu s'a sinucis, ca sĕ scape de rușine și de pedépsă. Étă ce scrie în cestiunea acésta „V. N.“:

Incă din primele dile ale arestării lui Parisianu și a lui V. Demetrescu, aceștĭ doi foștĭ funcționarĭ ai ministerului de finance au ridicat acusațiunĭ în contra d-lui E. Măcărescu, fost sub-director al datoriei publice înainte de Parisianu.

E. Măcărescu însĕ, se bucura de-o reputație cât se póte de frumósă și era citat adese-orĭ ca un model de probitate. Acusațiunile ridicate contra sa trebuiau decĭ susținute prin dovedĭ temeinice.

Instrucția continuându-se, a dovedit, că E. Măcărescu, în cursul unui an și două lunĭ, începênd de la 1900, cumpĕrase, prin banca de scont, 17 titlurĭ de rentă 4 la sută de 5000 lei fie-care și tóte eșiseră la sorțĭ.

16 din aceste titlurĭ au fost încasate de Măcărescu prin un fost ajutor al sĕu, d-l Florian, ér al 17-lea l'a încasat chiar el.

Duminecă, d-l procuror general Tătăranu a mers acasă la Măcărescu, ca sĕ-l aresteze. Măcărescu însĕ lipsea; plecase la Roșiorii de Vede, trimis într'o anchetă de direcția băncii Agricole.

Erĭ diminéță, Lunĭ, Măcărescu trebuia sĕ sosésca în Capitală. Neterminându-șĭ însĕ ancheta, a întârdiat.

Acéstă întârdiere părênd suspectă, judecătorul de instrucție lansase prin telegraf astădĭ diminéță, Marțĭ, la ora 9 și jum., un mandat de aducere contra lui Măcărescu.

Măcărescu însĕ, plecase adĭ diminéță cu trenul, de la Roșiorii-de-Vede la T.-Măgurele.

Pe la órele $8^1/_2$, după-cum telegraféză procurorul de Teleorman, pe când trenul se apropia de gara T.-Măgurele, în dreptul kilometrului 241.75, Măcărescu, fie prin accident, fie cu voință, a cădut séu s'a aruncat, între vagóne, și a fost tăiat în bucățĭ de rótele trenului.

Nefericitul lasă în urma sa o soție și mai mulțĭ copii.

Față cu emoțiunea produsă de implicarea lui Măcărescu în fraudele de la ministerul de finance și față cu născocirile ce au fost puse în circulație, avem datoria și suntem în posițiune de a afirma că după minuțiósele investigațiunĭ de până astădĭ, nicĭ o altă persónă nu se mai află implicată și nicĭ instrucția, nicĭ parchetul nu au nicĭ o bănuiélă în potriva alt-cuiva, în afară de cei pușĭ în acusațiune.

Literatură.

„Scóla și Familia“, a cărei reapariție am anunțat-o în numĕrul nostru de ierĭ are următorul sumar: 1, Către onor. cetitorĭ — *Redacțiunea.* 2, Problema școlei primare — I. *Dariu.* 3, Genul, ca categorie gramaticală, N. *Sulică.* 4, Părințĭ bunĭ și copii bunĭ — *Emil.* 5, Ioan German, schiță biografică cu portret. I. *Dariu.* 6, Lecțiune pregătitóre din religiune — I. *Aron.* 7, Lecțiune practică din aritmetică; predarea numĕrului 8 pentru anul I de școlă — D. *Marcea.* 8, Corespondență particulară. — P. *Cipou.* 9, Cronica școlei. 10 Pentru distracție.

Revista care se presentă și ca esterior fórte bine, va publica în rubrica „Icóna școlei române la sfârșitul veacului XIX“ câte un portret și schiță biografică de a dascălilor noștri.

ULTIME SCIRI.

Constantinopol, 4 Febr. Pórta a comunicat ambasadelor copie după raportul agentului consular otoman din Rusciuk, după care s'ar fi organisat șépte bande bulgare, care numĕră 6730 ómenĭ, pentru Macedonia. Aceste bande operéză în mai multe județe, mai ales în vilaietul Salonic.

Constantinopol, 5 Febr. Atât la ambasada rusésca, cât și la cea austriacă se lucréză cu mult zel la completarea proiectelor de reforme pentru Macedonia.

Londra, 5 Februarie. In cestiunea conflictului din Venezuela, aliații n'au nimic contra, ca Venezuela sĕ-șĭ reguleze datoriile și cu alte puterĭ, cer însĕ, ca relativ la pretensiunile ce le au aliații, Venezuela sĕ închieie o convențiune deosebită și nu comună cu convenția încheiată cu alte puterĭ. Puterile aliate vor menține blocusul până nu vor fi satisfăcute în acest punct.

Diverse.

Opera din New-York a ajuns, grație dărniciei înaltei societățĭ americane, unul din teatrele unde se pot audi cei mai bunĭ cântărețĭ. Opera e dirijată, din punctul de vedere financiar, bine înțeles, de-o societate compusă din trei-decĭ și cincĭ de acționarĭ, carĭ formând un fel de club, posed tóte lojile parterului; fie-care din ei a vĕrsat câte 150.000 de francĭ; și décă întreprinderea nu șĭ-a acoperit cheltuelile la finele anului, ei împlinesc deficitele așa încât o lojă costă aprópe 21 de mii (21.000) francĭ pe an pe proprietarii lor, carĭ le pot dărui séu vinde numai décă acționarii vor consimți sĕ primésca printre ei pe noul abonat. Sumele plătite artiștilor sunt în aceleașĭ proporții: 7.500 de francĭ se dă pe séră lui Jean Reszke; afară de acéstă sumă, mai încaséză și tantiema fie cărei representații și cum în fie-ce séră când cântă el, sala e plină, o representație îi aduce 12.500 de francĭ. Ema Calvé care la prima-i apariție pe scenă a primit 1.500 de francĭ, primesce adĭ 9.000 de francĭ afară de tantiemele fiecărei representații. Cei-lalțĭ artiștĭ carĭ mai jócă la acest teatru sunt d-na Sembrich, Plancon, Edouard de Reszke, Campanari, Scotti, Van Roog.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

Călindarul Plugariului.

A apărut și se póte procura de la tipografia *A. Mureșianu* — Brașov, „**Călindarul Plugariului**“. Prețul, cu porto, **25 cr.** (50 banĭ).

Acest călindar, care apare acum în anul XI, cuprinde în afară de datele obicĭnuite calendaristice, geneologia domnitorilor din Europa, taxele telegramelor și cele poștale, scala timbrelor, Mĕsurile, tîrgurile din Ardeal și Ungaria și lista advocaților românĭ.

In *partea literară* vedem portretul bine reușit al repausatului episcop *Mihail Pavel* cu o biografie, de Augustin Paul, Rugăciune (poesie) de M. Eminescu, Restignirea lui Isus, de Sinkiewitz (un admirabil fragment din romanul „Sĕ-l urmăm“). Călugărenii (poesie) de C. Sandu, Cincĭ într'o păstaie (poveste de Andersen), Luléua lui moș Radu, Legenda pămêntului și a muncii, de Dim. Dan, „Ăl mai tare om din lume“ (poesie în dialect bănățenesc) de regretatul tînĕr poet Victor Vlad Delamarina.

Partea economică este și în acest an bine representată prin următórele articole: „Dușmanii economiei“ de Ioan Georgescu; „Plantarea pomilor“ de A. Boldor, „Causele de ce sĕmĕnăturile sunt rele“ de N. H. Vechiulescu, „Insecte stricăcióse pomilor și viilor“, „Ce plătesce banul și cum îl crutăm noi?“

După partea economică urméză pe mai multe paginĭ diferite *„povețe“*, apoi „Diverse“ și în fine „Anecdote și Glume“.

Ca adaos sunt și anul acesta o mulțime de anunțurĭ.

9770—1902 sz.
tlkvi.

Árverési hirdetmény kivonat.

A brassói kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatoság, közhirré teszi, hogy Kosztapál Anna végrehajtatónak Ifj. Kosztapál János végrehajtást szenvedő elleni 39 kor. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir törvényszék (a hosszufalusi kir. járásbiróság) területén levő a zajzoni 2533 számu tljkvben fekvő, a 363, 364 hrszámu egész ingatlanra 830 koronában ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebbi megjelölt ingatlanok az **1903 évi február hó 11-ik napján délelött 9 órakor**, Zajzon község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Brassó, 1902 évi Szeptember hó 23-ik napján.

A brassói kir. törvényszék, mint tlkönyvi hatóság.

Kovács,
e. biró.

Un învĕțăcel

care se fie din o familie onestă și posede 1—2 clase civile, reale sĕu gimnasiale, pe lângă întreaga întreținere **se primesce momentan în prăvălia cu mărfurĭ micste** a Domnilor

B. Popovits și Fii în Hatzeg.

O casă de vêndare.

Casa din Blumena în Strada Spitalului nr. 2, în colț, cu 3 odăi, bucăterie etc. **este de vêndare** din mână liberă.

Informații se pot lua tot acolo.

1—4.(838)

Spirt denaturat

din fabrica de spirt a firmei **Friedrich Czell și fiiĭ**, care **are escelentă putere de iluminat** și e fórte **cu spor**, se capĕtă cu prețul dilei în **depositul de ape minerale la**

Wilhelm Dresnandt,
4—12 **Strada Vămei Nr. 23.**

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la libräria și **Nic. I. Ciurcu** la **Eremias Nepoții.**

Cine doresce sĕ aibă un **costum bun, elegant și trainic** acela sĕ facă cumpĕrătura necondiționat la

HANS FIELES

în Brașov, Strada Vămei nr. 13,

unde se află tot-déuna un **asortiment mare de stofe**

de **Loden-Tiroles** neîntrecut de durabile, precum și

Stofe de Kamgarn

dela cele mai ieftine pănă la cele mai scumpe. **Kamgarn negru,** Peruviens pentru **costume de salon și fracurĭ.**

La dorință pot recomanda croitorĭ bunĭ, carĭ sunt în stare sĕ lucreze în 10 óre un costum durabil și fără scăderĭ.

Recunoscințe numĕróse.

Mĕ rog de a visita **Magazinul meu**, fără a fi silit la cumpĕrătură.

Hans Fieles,
Strada Vămei nr. 13.

(754,17—20.

Mostre se trimit cu bonificarea spese'or poștei.

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, décă fiăcare cutiă este provĕdută cu marca de apĕrare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de lecuire durabilă al **Prafurilor-Seidlitz** de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicóse la **stomach și pântece**, în contra cârceilor și acrelei la stomach, **constipațiunei cronice**, suferinței de ficat, **congestiunei de sânge**, haemorhoidelor și a celor mai diferite bóle femeesci a luat acest medicament de casă o rĕspândire, ce cresce mereu de mai multe decenii încóce. — **Prețul unei cutii originale sigilate** Coróne **2.** —

Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătorescă.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilŭ numai, decă fiecare sticlă este provĕdută cu marca de scutire și cu plumbul lui **A. Moll.**

Franzbranntwein-ul și sarea este forte bine cunoscută ca un **remediu poporal** cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de **șoldină și reumatism** și a altor urmări de rĕcélă. **Prețul unei sticle originale plumbate,** Coróne **1.90.**

Sapun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metodul cel mai nou pentru cultivarea rațională a pelei, cu deosebire pentru copii și adulțĭ. **Prețul unei bucăți** Cor. —.40 **Cinci bucăți** Coróne **1.80.** Fie-care bucată de săpun, pentru copii este **provĕdută** cu marca de apĕrare A. Moll.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,
c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provincia se efectueză dilnic prin rambursă postală.

La deposite sĕ se cerĕ anumit *preparatele provĕdute cu iscălitura și marca de apĕrare a lui A. MOLL.*

Deposite în Brașov: la d-niĭ farmacișt' Ferd. Jekelius, Victor Roth, Eugen Neustädter și en gros la D. Eremia Nepoții, Teutsch & Tartler.

Se recomandă cu deosebire Damelor că **pĕrul din față,** după brațe sĕu la locurĭ unde nu trebue se fie, **se póte înlătura** în puține minute, folosind

Tinctura pentru înlăturarea pĕrului a lui NEUSTÄDTER,

mijloc absolut nestricăcios. **Nesupĕrător pielei.**

1 flacon cu instructie 2 cor. Se află numai la

EUGEN NEUSTÄDTER BRAȘOV,

9—10 **Farmacia la „Schutz Engel“.** **Tĕrgul grâului.** (760)

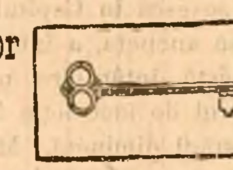
Săpun SCHICHT.

MARCA:

Cerbu sĕu **Cheia**

Săpunul cel mai bun și cu spor
și prin urmare și
cel mai ieftin.

Nu conține ingrediențe strĕine vĕtămătóre.

Se capĕtă pretutindenĭ

La cumpĕrare sĕ se observe, ca pe fie care bucată de săpun sĕ fie numele **„Schicht“** și una din mărcile sus indicate.

33—40.(725),

ABONAMENTE

LA

„Gazeta Transilvaniei.“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România și străinătate:	
Pe trei lunĭ . .	6 cor.	Pe trei lunĭ . . .	10 fr.
Pe șése lunĭ . .	12 „	Pe șése lunĭ. . .	20 „
Pe un an	24 „	Pe un an	40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România și strĕinătate:	
Pe an	4 cor.	Pe an	8 fr.
Pe șése lunĭ .	2 „	Pe șése lunĭ . .	4 „
Pe trei lunĭ. .	1 „	Pe trei lunĭ . .	2 „

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii carĭ se vor abona din nou, sĕ binevoéscă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea
„GAZETEI TRANSILVANIEI.“

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.